

גילוי דעת

כתב עת רב-תחומי
לחינוך, חברה ותרבות

גיליון מספר 14 | סתיו תשע"ט | 2018

הוצאת
הקיבוץ המאוחד

המכון לחינוך מתקדם
מכללת סמינר הקיבוצים

עורך ראשי: פרופ' נמרוד אלוני
עורך בפועל: ד"ר מעין מזור
עורכת מדעית: ד"ר עתליה שרגאי
עורכת לשון: עפרה פרי
רכזת המערכת: תמר שקד
מזכירת המערכת: עידית קירזון

ועדה מייעצת: ד"ר אסתי אדיבי-שושן, פרופ' סמדר דוניצה-שמידט, ד"ר יהודית וינברגר,
פרופ' שי פרוגל

חברי מועצת המערכת (על פי סדר הא"ב): פרופ' דן אבנון, ד"ר איימן אגבאריה, פרופ' חיים
אדלר, פרופ' יאיר אורון, פרופ' ניב אחיטוב, פרופ' יאירה אמית, פרופ' אבנר בן עמוס, פרופ'
מרים בן פרץ, ד"ר אוה ברגר, פרופ' מירי ברוך, פרופ' דפנה גולן, פרופ' יוסי דהאן, פרופ'
עמוס דרייפוס, פרופ' חגית הלפרין, ד"ר רבקה ודמני, פרופ' רות זוזובסקי, פרופ' יוסי יונה,
פרופ' ציפי ליבמן, פרופ' אייל נווה, פרופ' פניה עוז-זלצברגר, פרופ' פייסל עזאיזה, פרופ' משה
צוקרמן, פרופ' יצחק קשתי, פרופ' אריאל רובינשטיין, פרופ' עוזי שביט

ISSN 2224-5936

נדפס בישראל
נובמבר 2018

הגהה: אורנה ברקאי
עריכת תקצירים כאנגלית: דניאל ברנט
עיצוב העטיפה: יהודית בר-נתן
עימוד: אירית נחום
הדפסה: דפוס חבצלת, תשע"ט
הפצה: הוצאת הקיבוץ המאוחד

רכישת גיליון או מנוי

אפשר לרכוש גיליון אחד של גילוי דעת ב-70 ש"ח,
או שני גיליונות/מנוי במחיר מוזל של 100 ש"ח, בכתובת:
www.smkb.ac.il/gilui-daata/payment

משלוח מאמרים

כותבים וכותבות מוזמנים לשלוח מאמרים ומסות על פי ההנחיות להגשה המפורטות בכתובת:
www.smkb.ac.il/gilui-daata/submission-guidelines

לפרטים נוספים אנא צרו עמנו קשר בדוא"ל: Gilui.Daat@smkb.ac.il
או בטלפון: 03-6905439

תוכן העניינים

5	המשתתפים בגיליון
7	דבר העורכים
	מאמרים
	שולה מולא
13	"אני רגילה לגמרי": יהודיות, ישראליות ולבנות כעוגנים זהותיים בתהליך התמודדותם של תלמידים אתיופים עם גזענות בישראל
43	אבישג אדרי והנרייט דהאן קלב הבחירה בחינוך ביתי: משמעותה והשלכותיה על האימהות
63	רחל קואסטל בוראט: ההומור של ה"ממשי" והתגלותו בז'אנר סרטי התעודה
83	שרית בר זקן אימהות כביטוי להבניה תרבותית: ניתוח השוואתי יונגיאני של מעשיות רוסיות ופרסיות
	ביקורת ספרים
	נועה גדי
113	"המצאת הטבע": פון הומבולדט, מדע ורוח על הספר: המצאת הטבע: הרפתקאותיו של אלכסנדר פון הומבולדט הגיבור האבוד של המדע, מאת אנדריאה וולף

אבנר בן-עמוס

השואה כמבוך עכשווי

123 על הספר: השואה: שעת חינוך, בעריכת שרון גבע

שי גיל

להרוות נפש צמאה: ארון הספרים היהודי במפגש עם פסיכולוגיית

המעמקים היונגיאנית

על הספר: עולם צמא לגשם: מקורות יהודיים בקריאה יונגיאנית,

133 מאת אפרת חרמוני

iii

תקצירים באנגלית

המשתתפים בגליון

ד"ר אבישג אדרי היא אֶם בחינוך ביתי, בעלת תואר שלישי בחינוך מאוניברסיטת בן-גוריון כנגב ותואר שני בהתפתחות הילד מאוניברסיטת בר-אילן. כתבה את עבודת התזה שלה ואת עבודת הדוקטור על חינוך ביתי וכן פרסמה מאמרים בנושא. מרצה במכללת חמדת הדרום ובמכללת לוינסקי, מנחה עבודות גמר במכללת גורדון.
avishagedri@gmail.com

פרופ' אבנר בן-עמוס הוא היסטוריון של החינוך, מרצה בבית הספר לחינוך של אוניברסיטת תל אביב וראש המגמה לתואר שני בהיסטוריה ובפילוסופיה של החינוך. תחומי המחקר העיקריים שלו הם עיצוב הזיכרון הקולקטיבי, הוראת ההיסטוריה והאזרחות וריטואלים פוליטיים בצרפת המודרנית ובישראל. קובץ המאמרים שערך, יחד עם דניאל בר-טל, "פטריוטיזם: אוהבים אותך מולדת", ראה אור בהוצאת דיונון והקיבוץ המאוחד, 2004.
benamos@post.tau.ac.il

ד"ר שרית בר זקן היא מרצה במכללת סמינר הקיבוצים במחלקה לביבליותרפיה, מלמדת במכללת ספיר במחלקה לעבודה סוציאלית ובמכללת דוד ילין בבית הספר לטיפול באמנויות. מטפלת באמצעות ביבליותרפיה, מדריכה בכירה ומכשירה מטפלים ומדריכים. בעלת קליניקה פרטית.
saritzaken@gmail.com

ד"ר נועה גדי היא עמיתת הוראה בפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטת תל אביב ומרצה במחלקה ללימודים רב-תחומיים במכללת ספיר וביחידה ללימודים כלליים במכללת אפקה; תחומי ההוראה והמחקר שלה הם תאוריה ביקורתית, תאוריה של התרבות, פילוסופיה של ההיסטוריה, תאוריה חברתית, אפיסטמולוגיה ותרבות דיגיטלית ומציאות וירטואלית. עוסקת בעיקר בשאלות של בירור מושגי, אמת ומשמעות, היחס סובייקט-אובייקט, ערכים ועבודות. לאחרונה יצא לאור ספרה *The pendulum of meaning* בהוצאת Lap Lambert.
dea30th@walla.co.il

שי גיל (MA) הוא מטפל רגשי בתנועה ובהבעה, פסיכותרפיסט יונגיאני ומגשר משפחתי טיפולי (עורך דין בהכשרתו ובעברו). עוסק בטיפול רגשי ובגישור משפחתי טיפולי. כותב ומרצה על הזיקה שבין מיתוסים, אגדות וסיפורי חסידים לתהליכים התפתחותיים בקליניקה ומחוצה לה. חבר האגודה הישראלית לתרפיה על ידי הבעה ויצירה, והאגודה הישראלית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית.

shaigil@013.net

הנרייט דהאן כלב היא פרופסור אמריטה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. ייסדה את תוכנית המגדר ועמדה בראשה. פרסומיה הם בתחומי המחשבה המדינית, מרי ומחאות פוליטיות ולימודי תרבות. היא מחלקת את זמנה בין מחקר והוראה ובין פעילות ציבורית למען זכויות אדם. ספרה האחרון **נשים בישימון: מרי וסירוב בשולי החברה** ראה אור השנה בהוצאת רסלינג.

henms@bgu.ac.il

שולה מולא (MA) היא אשת חינוך ופעילה חברתית. עובדת במט"ח, המרכז לטכנולוגיה חינוכית, במחלקה לאזרחות וחיים משותפים, בתחום פיתוח תוכניות. מנחה השתלמויות מורים בנושאי התמודדות עם גזענות ועם חיים משותפים. בעלת תואר שני בחינוך מהאוניברסיטה העברית ודוקטורנטית לתקשורת באוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

shulamola41@gmail.com

ד"ר רחל קואסטל היא מרצה בחוג לאנגלית במכללת סמינר הקיבוצים. מחקריה עוסקים בקולנוע ופסיכואנליזה, תקשורת ומדיה וכן בפילוסופיה ובספרות אנגלית ועברית.

rquastel@post.bgu.ac.il